

РЕШЕНИЕ

№ 482

гр. София, 29.01.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 38 състав,
в публично заседание на 11.11.2020 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Татяна Жилова

при участието на секретаря Елена Георгиева, като разгледа дело номер **8166** по описа за **2020** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.256 от Административно процесуалния кодекс (АПК).

Образувано е по искова молба, подадена от М. Б. А., М. Д. Д. и П. В. С., тримата от [населено място], срещу Народното събрание на Република България.

Иска се, на основание чл.256, ал.1 от АПК във връзка със Закона за герб на Република България (ЗГРБ), с чл.6, т.2 от Постановление на Министерския съвет №476 от 17.12.1997г. (ПМС№476/17.12.1997г.) и със Закона за обявяване на комунистическия режим в България за престъпен (ЗОКРБП), да бъде отменено бездействието на Народното събрание във връзка с посочените нормативни актове, а именно:

1) да премахне остатъците от комунистическия герб на сградата на Народното събрание на пл.“К. А. Г“ №1;

2) да постави държавния герб на Република България на сградата на Народното събрание на пл.“К. А. Г“ №1.

Ищците М. Б. А., М. Д. Д. и П. В. С. поддържат, че задължението на Народното събрание да извърши действията, посочени в исковата молба, произтичат пряко от нормите на ЗГРБ и чл.6, т.2 от ПМС №476/17.12.1997г. Твърдят, че цитираните разпоредби са ясни и императивно изискват на сградите на държавната администрация местните органи на властта, граничните пунктове, поделенията на Въоръжените сили, да се поставя гербът на България като израз на държавния

суверинитет. Бездействието на Народното събрание да изпълни разпоредбите на закона се изразява в това, че на фасадата на новата (втора) сграда на Народното събрание, намираща се на площад „К. А. Г“ , над представителния западен вход откъм „Л.“, продължава да стои остатък от стария комунистически герб на НРБ, реплика на герба на СССР, а държавният герб на Република България не е поставен. Считат, че поставените „табелки“ с изображения на герба на северния, южния и източния вход на сградата не отговарят на изискванията за изображение на държавния герб и не могат да се смятат за изпълнение на нормативните задължения. Искането към съда е Народното събрание да бъде задължено да премахне остатъците от стария герб по западната фасада на сградата на НС и да постави актуалния герб на страната. Ищците не претендират за разноски. Доводи за основателност на предявения иск излагат и в представени по делото писмени бележки по същество на спора.

Ответникът – Народното събрание на Република България (НС), представляван от председателя Ц. К., оспорва иска като процесуално недопустим, а по същество – като неоснователен. Чрез процесуалните си представители Е. Ц.-Х. и Л. Д.-Т., поддържа, че действията, които според ищците НС е следвало да извърши по силата на закона, не са фактически по смисъла на чл.256 от АПК . Твърди, че премахването на остатъците от стария герб и поставянето на актуалния герб на страната на фасадата на НС включва и правни действия, сред които изготвяне на архитектурен проект и обявяване на обществена поръчка. Счита, че ищците нямат правен интерес, който да е защитим с предявения иск, тъй като твърдяното бездействие не засяга пряко тяхната правна сфера. По отношение основателността на иска, счита, че не е налице бездействие, тъй като противно на изложеното в исковата молба, на трите входа на сградата на НС на пл.“К. А. Г“ (северен, южен и източен) е поставено изображение на държавния герб. Сочи, че административният адрес на НС е пл.“К. А. Г“ №1, което означава, че западният вход откъм „Л.“ не е централният вход на сградата. Сочи, че на този вход е поставено изображение на държавния герб, с което задълженията, поризтичащи от ЗГРБ и ПМС №476/1997г. са изпълнени. Счита, че ЗОКРБП не съдържа нормативно задължение да се заличават символите на комунистическия режим, поради което не е налице бездействие. Отделно от това сочи, че сградата на НС в границите на I-ва защитена зона на архиеологическия резерват „Антична С. и Средновековен С.“, което налага архитектурното решение на фасадите на сградата да бъде обсъдено с експерти от Министерство на културата, Националния институт за недвижимо културно наследство и Столична община. В заключение изтъква, че каквато и да е намеса по фасадите на сградата трябва да е предмет на широко обществено обсъждане и на провеждане на процедура по Закона за обществените поръчки. Искането към съда е да се прекрати производството като недопустимо поради липса на правен интерес, алтернативно – исковата молба да се отхвърли като неоснователна. Претендира се заплащане на юрисконсултско възнаграждение в полза на НС.

СЪДЪТ, след като обсъди доводите на страните и събраните писмени доказателства, приема за установено от фактическа и правна страна следното:

Искът е процесуално допустим. Ищците претендират да е налице бездействие на Народното събрание не в качеството му на законодателен орган, а в качеството му на административен орган по смисъла на чл.§1,т.1 от Допълнителните разпоредби на АПК – като лице, осъществяващо публични функции и като носител на

административни правомощия относно стопанисването на сградата на НС, която е публична държавна собственост. Ответникът не оспорва пасивната си процесуална легитимация по иска. Съгласно чл.256, ал.1 от АПК оспорването на бездействие на административен орган не е ограничено със срок. За ищците е налице правен интерес от предявяване на иска, тъй като твърдяното бездействие засяга пряко и непосредствено тяхната неимуществена правна сфера като граждани на Република България да черпят национално достойнство от държавните символи. Гербът на Република България е държавен символ, който изразява независимостта и суверенитета на българския народ и държава – чл.1 от ЗГРБ, и всеки български гражданин има законен интерес да изисква спазването на нормативните изисквания относно поставянето, употребата, съхраняването и защитата на герба от посегателства.

Разгледан по същество, искът е неоснователен по изложените по-надолу мотиви.

Установени факти и правни изводи:

Като взе предвид изложените от страните фактически твърдения и правни аргументи и прецени представените доказателства и като извърши проверка на оспорваното бездействие на всички основания за законосъобразност, съдът приема за установено от фактическа и правна страна следното:

Неоснователно е позоваването на ищците на ЗОКРБП, тъй като в него не се съдържа правна норма, от която пряко да произтича задължение за ответника за премахване на остатъците от стария герб.

Съгласно чл.6, т.2 от ПМС №476/17.12.1997г. гербът на Република България се изобразява на сградите и в помещенията на органите на законодателната, изпълнителната и съдебната власт. А съгласно чл.8, т.1 и чл.13, ал.2 от ПМС №476/17.12.1997г. това изображение може да бъде само пластично, изработено от трайни материали, посочени в Приложение №2 – метал, камък, дърво и др. Пластиката на герба се изобразява в два релефа: класически нисък релеф – върху монети, ордени, медали и други отличия; и висок релеф – за поставяне върху сгради и в помещения в съответствие с архитектурното решение на съответната сграда или помещение.

Не е спорно между страните, че на западната фасада на сградата на НС, намираща се на пл.“К. А. Г“ , не са премахнати остатъците от герба на страната, действащ до 1992г. Тези остатъци са разположени над вход със стълбище откъм „Л.“, непосредствено над надписа „Народно събрание“. Съдът приема, че именно западният вход има представителни функции поради концептуалното оформление на архитектурната среда – разположен е между сградите на Президентството и Министерски съвет и срещу паметника на Света С., с широко стълбище и пешеходен достъп до него. Този извод се подкрепя и от масивните размери на стария герб – ширина 7 м, височина 3 м, дебелина 0,30м., поставен в специална ниша на кота +36 м. – посочени в Становище №АД-0194-2 от 10.03.2000г. от директора на дирекция „Управление на собствеността“ в администрацията на НС по повод постъпило предложение на ищците за премахване на остатъците от стария герб. Съдът намира за основателни аргументите на ищците, че на западната фасада на НС следва да се постави актуалният в момента герб на Република България, изобразен пластично във висок релеф, в съответствие с изискванията на ПМС №476/17.12.1997г., така както е поставен на историческата сграда на НС на пл.“Народно събрание“.

Поставените изображения на герба встрани от северния, южния и източния вход на сградата отговарят на изискванията на ПМС №476/17.12.1997г. за нисък релеф на пластичното изображение на герба и не изпълняват в достатъчна степен изискванията на №476/17.12.1997г.

Ответникът представя експертно становище относно демонтажа на съществуващия герб и изработването и монтажа на новия актуален държавен герб, изготвено от лица с проектантска правоспособност. То е изпратено и на ищците с писмо изх.№АД-0194-2 от 10.03.2020г., от председателя на НС. Видно от текста на писмото преустройството на зала „Света С.“ в пленарна зала е приключило през август 2019г., а в бюджета на НС за 2020г. и в тригодишната прогноза 2021-2023 не са предвидени средства за демонтаж на съществуващия герб и изработване и монтаж на актуалния герб, поради което предприемането на конкретни действия е финансово необезпечено. Тези обстоятелства може да са показателни за отношението на законодателя към държавния символ и да сочат на пасивно поведение и бездействие от негова страна, но за правилното решение на правния спор е необходимо да се обсъди дали това пасивно поведение попада в приложното поле на чл.256 от АПК.

Предмет на защита в производството по чл.256, ал.1 АПК е бездействието на административния орган, когато последният е задължен да извърши определени действия по силата на нормативен акт. Разпоредбата не дефинира понятието „бездействие“, поради което съдържанието му следва да бъде изведено по тълкувателен път. Настоящият решаващ състав споделя разбирането, че бездействие по смисъла на чл.256, ал.1 АПК представлява неизвършването на фактически действия, при наличие на нормативно установено задължение за извършването им. Задължението трябва да произтича пряко от правната норма при настъпване на определен юридически факт – т.е. както възникването, така и съдържанието му не трябва да е опосредено от допълнително волеизявление. На задължението на административния орган, произтичащо пряко от закона, следва да съответства по силата на същия закон субективно право на гражданин, което право може да бъде реализирано директно по силата на правна норма чрез извършване на предписаното фактическо действие.

В случая нормата на чл.6, т.2 от ПМС №476/17.12.1997г. задължава НС да постави на сградата си актуалния герб на страната, като се спазват изискванията за начина на изобразяването му. Но изпълнението на това задължение предполага строително-ремонтни работи по фасадата на сградата, за които се изисква изработване и съгласуване на проектна документация. Съгласно чл.83, ал.1, т.2, буква „г“ от Закона за културното наследство (ЗКН) външни текущи и аварийни ремонти, при които се променят архитектурните и/или художествените характеристики на строежите се извършват въз основа на одобрен инвестиционен проект и строежите се изпълняват по реда на Закона за устройство на територията (ЗУТ) след съгласуване с министъра на културата. В този смисъл е и разпоредбата на чл.151, ал.2 от ЗУТ, съгласно която за недвижими културни ценности в техните граници и охранителни зони ремонтните дейности се изпълняват след съгласуване по реда на Закона за културното наследство - с Н. и министъра на културата, а копие от съгласуваната проектна документация се представя в съответната общинска администрация..; Като възложител на обществени поръчки съобразно стойността на ремонтно-строителните работи НС следва да проведе процедура за избор на изпълнител по реда на Закона за обществените поръчки (ЗОП). Анализът на цитираните разпоредби обосновава

извод, че поставянето на герба на Република България на западната фасада на сградата на НС, както и демонтажът на остатъците от стария герб, не са просто фактическо действие, а комплекс от правни действия, единствено в резултат на които може да се осъществи фактическото поставяне на актуалния герб.

Безспорно в случая е налице бездействие на НС по отношение изпълнението на задължението за поставяне на герба на страната върху сградата на НС, но това бездействие е за правни действия и съответно е изключено от оспорването по чл.256 от АПК. Аргумент в тази посока дава разпоредбата на чл.256, ал.3 АПК, която предвижда, че с решението си съдът осъжда административния орган да извърши действието, като определя срок за това. – т.е. съдебният акт следва да съдържа конкретен диспозитив за извършването на точно определено фактическо действие, изрично установено с правната норма, а не да съдържа общи указания към административния орган да осъществява дадените му от закона правомощия в определена последователност – да възложи изготвяне и съгласуване на проектна документация, да осигури финансиране на проекта, да проведе обществена поръчка – още повече, че тези правни действия касаят волеизявления и на други административни органи. Такъв съдебен акт не би могъл да има изпълнителна сила.

По изложените съображения предявеният иск се явява неоснователен и следва да бъде отхвърлен.

Разноски:

При този изход на правния спор претенцията на ответника за присъждане на юрисконсултско възнаграждение следва да се уважи на основание чл.143, ал.4 от АПК. По силата на препращащата разпоредба на чл.144 от АПК приложим е редът по чл.78, ал.7 от ГПК . Жалбоподателите следва да заплатят на ответника възнаграждение за процесуален представител в размер на 100 лева, определено по реда на чл.24 от Наредбата за заплащане на правната помощ във връзка с чл. 37 от Закона за правната помощ, към която препраща чл.78, ал.8 от ГПК.

Така мотивиран и на основание чл.172, ал.2 АПК, Административен съд София - град, Второ отделение, 38 състав,

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ иска, предявен от М. Б. А., М. Д. Д. и П. В. С., тримата от [населено място], срещу Народното събрание на Република България, за отмяна на бездействието на Народното събрание, а именно: да премахне остатъците от комунистическия герб на сградата на Народното събрание на пл.“К. А. I“ №1; да постави държавния герб на Република България на сградата на Народното събрание на пл.“К. А. I“ №1.

ОСЪЖДА М. Б. А., М. Д. Д. и П. В. С. да заплатят на Народното събрание на Република България разноски в размер на 100 (сто) лева.

Решението подлежи на обжалване пред Върховния административен съд с касационна жалба, подадена в чрез Административен съд София-град в 14-дневен срок от съобщаването му.

СЪДИЯ: